

Kniha první: Dětství

Od obležení Poděbrad tábory roku 1426
do bitvy u Lipan 1434

Je zvláštní, jaký je dnes vítr.

Noc a vítr.

A oblaka se ženou a zakrývají a odkrývají měsíc. Dobře že hoří oheň. Venku je chladno. Oheň hoří dobře, dobrý je i komín a hvízdá v něm vítr.

Napadá mne někdy, jestli vítr odnáší myšlenky. A zdalipak někde poletují, neskloubeny a rozsety.

Jinak si počasí nevšímám. Hledím, aby mi nebyla zima, abych se nepotil v horku. Ale dnes se dívám pootevřeným oknem na oblohu. A ten chladný vítr cítím.

Měl bych ulehnout a spát. Mnohde ve městě ještě hodují. Popíjejí. Mnozí se budou válet po ulicích. A ráno je budou očichávat, spící a bledé, psi a prasata.

Veselí se a budou se potácet a padat a zvracet a vykřikovat, zpívat, říhat na mou počest. Mluví o mně. Uvažují. Teď ještě mnozí uvažují. Pan Aleš Holický ze Šternberka a Oldřich z Rožmberka sedí tiše. Pijí, ale málo. Opatrně. Víím to, jako bych je viděl. Každého zvlášť. Každý sám a u sebe. Znímám je.

Stal jsem se dnes českým králem.

Rokycana se pomodlil a spí. Arcibiskup.

Ano, že jsem dosáhl trůnu, může být závěr, vyvrcholení, cíl. Mých snah, touhy, obratnosti a lsti. Snad, abych docela uspokojil svou ctižádost, mohu se pokusit sáhnout po římské koruně. Já, kacířský král. Ovšem, zažene-li kacířský král Turky, osvobodí-li od nich Cařihrad, bude-li platit. Mnoho.

Nesmysl.

Cítím, že od tohoto vrcholu půjdou věci dál stejně špatně, stejně dobře; spíš hůř. Jsem na začátku, ne zdaleka na konci. Což není příjemné pomyšlení.

I když jsem na vrcholu.

Český král bez rodového požehnání. A zajisté bez požehnání Boha. Jen s Rokycanovými modlitbami. A Bůh, jestliže shlíží a zná...

Nelze než mávnout rukou.

Královskou rukou. Je stejná, jako byla dnes ráno ruka zemského správce.

Vzpomínám na oblohu, již jsem pozoroval oknem své světnice na Poděbradech. Když jsem se na lůžku trochu nadzvedl, viděl jsem řeku a luka a táhla se nad nimi řídká mlha, jak zástupy duchů nebo duší. To druhé je snad zbožnější pomyšlení.

Duší (nebo duchů?) šťastných nebo nešťastných.

Nikdy jsem to nemohl rozhodnout. Považoval jsem to za neštěstí života.

Musel jsem totiž odhánět komáry.

A světnic se ozývalo hlasité chrápání mého pěstouna. Kněze Jana.

Pokud si vzpomínám, je to vůbec to první, co si pamatuju. První vjem mého života, který si uvědomuji. Noc a měsíc a louky. Trochu strach. Komáři nad bažinami okolo hradu. A chrápání.

O knězi Janovi: Měl být mým pěstounem. Učitelem. Otcem i matkou zároveň. Já neměl nejen matku, ale také otce Viktorína si pamatuju málo a vlastně mám dojem, že si ho pletu se strýcem Hynkem. Kněz Jan nebyl, myslím, knězem. Přemýšlím-li o tom dnes, v poslední době – je zvláštní, že teprve od smrti Hynce Ptáčka z Pirkštejna se pokouším vybavit si nějaké vzpomínky; do té doby jsem neměl jaksi čas a ani mysl na vzpomínání – jsem si zcela jist, že ten drobný mužík s řídkými vousy a ve směšně plandavé suknicí nebyl vůbec muž. Naučil mne pramálo. Ale byl to jediný člověk, který mne vůbec učil trochu číst a psát. Měl modré, velké a vlhké oči a býval cítit vínem.

Vodil mne za ruku; jeho ruka byla kostnatá a studená.

Mše nesloužil a hradní kapli se spíš vyhýbal. Pisklavým hlasem četl bibli, latinsky, smysl čteného mi vyprávěl v našem jazyku.

Sedávali jsme spolu a ještě s purkrabím hradu Joštem u jídla.

Mluvili o věcech, kterým jsem nerozuměl, a často se smáli. Kněz Jan potichu, Jošt otvíral při smíchu ústa a ukazoval své děravé zuby.

„Dobře,“ volával a plácal dlaní do stolu, „že sedíme zde. Na přepevném hradě. Bitvy přenechme pánům rytířům a luže.“

Do dneška si myslím, že když v ničem jiném, pak v tom posledním měl pravdu. Ostatně, já se nikdy za rytíře nepovažoval.

Otec a strýc, neboť ti dva, pokud si vzpomínám, byli téměř neustále spolu, se objevili jen jednou před obležením Poděbrad. Tak to zůstalo v mé paměti. Přijeli na několik dní se svými lidmi, bylo tam najednou spousta mužů, žen a výrostků a vozů a koní; smějících se a pokřikujících mužů. Trochu jsem se jich bál. Byli příliš hluční. Vyhybal jsem se jim a oni mne prostě nebrali příliš na vědomí. Vyjedli zásoby hradu i okolí a táhli dál.

Z nich zůstal na hradě Jošt a kněz Jan. Později jsem se dověděl, že se v té době schylovalo k bitvě u Ústí.

„Co když padnou?“ poznamenal u večere Jošt a ukázal díry mezi zuby.

Kněz Jan, zdálo se, neslyšel. Dál žvýkal placku, kterou si namáčel do medu. Pečlivě, aby se příliš nepotřásl, si pouštěl namočený kus placky do úst, zvrátiv vždy při tom hlavu dozadu.

„Co když se nevrátí, povídám,“ opakoval po chvíli Jošt.

Jan dožvýkal a poklepem zkusil, zda pohárek na víno není prázdný. Zvonil, tedy byl. Jan si nalil ze džbánů a popřál si mnoho doušek. Mnul si pár řídkých vlasů nad lysinou čela.

„Co...“ začal znovu Jošt.

Kněz Jan se zašklebil, nakrčil nos a ukázal očima na mě.

Jošt mávl rukou.

„Běž spát, Jiříku,“ řekl mi purkrabí Jošt otcovsky laskavě.

Snad chtěl kněz Jan něco poznamenat. Snad se mu s Joštem nechtělo hovořit, možná věděl, o čem bude řeč. Jistě to věděl. Zmohl se na neurčité gesto.

Býval jsem poslušný chlapec. Mlčenlivý a klidný. Bál jsem se koní, lidí, ruchu a zamračených pohledů. Vstal jsem. Bál jsem se hádek. Poslušně jsem šel ke dveřím.

Ovšemže šel. Děti obyčejně utíkají. Mně bylo tenkrát pět šest let. Děti utíkají na krátkých nohách, snad aby co nejdřív doběhly zralost a věk dospělosti, po kterém touží. Běhával jsem málokdy. Nebylo, kam bych kdy spěchal. Snad jen tam u slepých ramen řeky, kde jsem mezi rákosím a vyschlou trávou plašil ptáky a obdivoval je, jak přímo přede mnou vyrážejí s pokřikem prudce k nebi. Později jsem musel často spěchat. Hnát se. Pádit. Pochopil jsem, že spěch i pomalost jsou také zbraně, použijí-li se správně, na správném místě a v nejpříhodnější chvíli. (Ale pochopit, uhodnout, poznat onu chvíli bývá těžké a často se to nepovede.)

Tedy šel jsem od stolu, spíš jsem se loudal. Jošt mi ještě na dobrou noc hodil placku, horkou a voňavou. V letu jsem ji chytil. Hřála mi ruce.

Neměl jsem hlad.

Ale pohledem jsem vyjádřil poděkování. Ze zvyku. Také abych ho ujistil, že odcházím rád.

„Smím si jít ještě chvíli hrát ven?“ zeptal jsem se jen tak, na zkoušku. Bylo po západu slunce.

„Na chvíli,“ souhlasil kněz Jan.

A já teď už najisto věděl, že musím zůstat za pootevřenými dveřmi.

V pozdní hodinu jsem nikdy nesměl z budovy.

Kněz Jan mi často zdůrazňoval, že za můj život a zdraví ručí mému otci. Svým vlastním životem. Svou hlavou. Mám-li ho rád, svého kněze Jana, musím být poslušný a opatrný.

Jana jsem si nezamíloval. Nebylo proč. Chodil se mnou a nudil se. Jak to bylo zřejmé! Vláčel mne po loukách, prašných cestách, lesem, kde jsem trhal jahody a maliny. A on mlčel. Byl mi jen v patách. Hlídal mne a skrze mne sebe.

Snad proto, že jsem nemíloval svého pěstouna, že jím nebyla matka nebo aspoň žena, tedy snad proto jsem nikdy nemíloval nikoho. A jen ke dvěma lidem jsem přilnul víc. K Hynci Ptáčkovi z Pirkštejna a k mistru Janu z Rokycan. Asi že oba, zcela jiní, měli jeden společný povahový znak, který postrádám. Sklon ke komediantství a lehkost přetvářky. Lehkost. Ale o nich později, později...

Vyšel jsem tedy poslušně ze světnice a kopnutím zabouchl dveře. Horkou placku jsem strčil do úst a použil obou rukou, abych dveře znovu pootevřel. Tiše.

Usedl jsem za ně. K ohbí chodby bylo pár kroků. Kdybych vstal, utíkal, zmizel bych dřív, než by se dveře se skřípěním otevřely. Ale ani tak se mi to nelíbilo. Ulomil jsem tedy kus placky a použil ji místo kamene na podložení dveří.

Slyšel jsem ze světnice, jak vrzla lavice.

Kroky jsem nemohl neslyšet.

Nevím, byl-li jsem jen zvědavý, drze zvědavý kluk.

Ano, zvědavý jsem byl. Jako každé dítě. Ale nikdy ne horečně, soustavně. Málo jsem se ptal, raději poslouchal a pozoroval. Nevím, jestli to byla vždy náhoda nebo řízení Boží či nějaký zvláštní cit pro věc, že jsem chtěl zrovna tenkrát vědět, oč jde.

„Bojím se, příteli mnichu,“ řekl Jošt, „že se bude od Ústí utíkat.“

„Nech si toho mnicha,“ pravil kněz Jan dotčeně.

„Nejsi kněz,“ prohlásil Jošt. „To já moc dobře vím. Víم taky, žes to byl ty, kdo Hynkovi prozradil, kde vy, sedlečtí mniši, máte ukryty své poklady. Krásné klášterní poklady.“

„Jošte...“ zaúpěl Jan zoufale.

„Viktorín s Hynkem ti za odměnu darovali život. A ochranu. Kdyby ses zachoval jinak, usmažili by tě bratři bratra Žižky na hranici jako ostatní z celého kláštera. Budiž ti odpuštěno.“

„Nemá mně kdo odpouštět.“

„Tví vlastní bratři mniši. Upálení i ti, kteří hnijí v kutnohorských šachtách. Nikdo víc a nikdo míň. A teď poslouchej, přítelíčku: já byl totiž ten, kdo tě zakukleného odvezl sem na Poděbrady, a ten, kdo věděl, co je v těch dvou vozech, které mi bylo nakázáno velmi střežit. Jenže já to neměl vědět. Ale věděl jsem. Podíval jsem se. Prostě jsem neposlechl své pány. Je to zahrabáno tady. A nejen ze Sedlce. I odjinud. Víм to. Máme to tady, na Poděbradech. Ale kde? To nevím. Kde to je?“

„Nevím.“

„Je to tady, mnichu. Dole. Někde ve sklepení. Pomáhals jim. To víм. A víм taky, že ti dva, co dělali s tebou, už nahoru nevylezli. Bylo

to v noci, ale já nespál. Pozoroval jsem. Hlídal jsem vás. Oba mohou padnout, rozumíš? Oba! Viktorín i Hynek.“

„Nepadnou!“ vykřikl kněz Jan zoufale.

„Ale mohou. A ty víš...“

„Nic nevím!“

„Není bratra Žižky,“ řekl Jošt klidně. „A bude asi velká bitva někde na severu. Tuhle tady jeden chlapík, asi zběh, vykládal, co Němců, Sasů a rytířů se hrne přes hory. Proti nim Pražané a Korybut s našimi pány. Táboří a sirotci. Není bratra Žižky... Na toho mi nesahej, mnichu. Kněz Prokop ještě žádnou bitvu nevyhrál. Ostatně, Prokop je asi takový kněz jako ty,“ zasmál se Jošt.

Nepamatuju se na celý rozhovor. I tohle jsem si snad vymyslel později, když jsem se k té příhodě vracel. Tak nějak mluvili. Co jsem si pamatoval najisto, byly tyto věci: dojde k velké bitvě, ve které vojsko, jemuž velí nějaký kněz Prokop, bude asi poraženo. Stane-li se tak, zemře můj otec i strýc a já zbydu jako jediný dědic. Nevěděl jsem čeho. Ale domýšlel jsem si, že Poděbrad. Kněz Jan není kněz, býval mnichem v jakémsi klášteře. Otec nebo strýc mu zachránili život, protože jim prozradil, kam mniši ukryli klášterní majetek. A ten je nyní zde, někde na Poděbradech. Zemře-li otec a strýc, vyberou jej ti dva a zmizí.

Snad by se dnes mohlo říci, že to byli obyčejní lapkové a zloději. Jenže doba byla taková. Z lapků se stávali rytíři a boháči, z hejtmanů potom lapkové. Jako z Koldy ze Žampachu například. Z hlediska Rožmberka byl Žižka lapkou. Nevím, co si o něm myslel otec, který patřil k jeho straně, který se k němu přidal a pomohl ho zachránit ze zlého obklíčení v Brandýse nad Labem. Nevím, proč k němu patřil otec a strýc. Ale tím bylo určeno i moje místo pro budoucnost. Budou-li žít.

Nebudou-li?

Do dneška se pamatuju především na strach. Snažil jsem se tiše odejít a opravdu nevím, zda se mi to povedlo. Snad ano; zavrtil jsem se do kůží na svém lůžku. Nevím přesně, čeho jsem se vlastně bál.

Možná nejvíc samoty.

Byl to můj první strach ze samoty. Prožíval jsem jej potom mnohokrát, častěji a častěji. Méně, když jsem byl vedle Hynce Ptáčka. Nejvíce teď. A bojím se, že všechno bude ještě horší...

Rokycana je utěšitel. Řečník, který dovede vymyslet obratná slova.

Ale není kumpán.

Ani žádný šašek nemůže být kumpánem. Je za své šaškárny živen. Dobře nebo hůř, podle toho, jakého druhu jsou ty šaškárny, které provozuje, a jak se líbí. Protože se chce zalíbit, nemůže být kumpánem krále.

Kdybych byl aspoň našel zálibu v krásných paních jako císař Zikmund. Snad jsem vyrůstal příliš sám. Krásné paní se mi nikdy nezdály tak krásné.

Byl začátek června. Večer začínal za rudým sluncem. Viděl jsem otevřeným oknem, jak vysoká oblaka ztrácejí červeň západu, fialoví, blednou. Kožešina mne šimrala pod krkem a já jsem se potil. Ale bál jsem se poodhrnout ji a utíral jsem pot z tváří rukama, které ještě lepily medem z té placky.

Jejíhož kousku za dveřmi si snad nikdo nevyšiml.

A když, tak jsem jí prostě kousek ztratil...

Přišel mnich Jan řečený kněz. Byla už tma. Zavřel jako vždy na závoru a po paměti dosedl na své lůžko. Neulehl. Nejspíš přemýšlel. Ale také asi pozoroval mě, ukrytého pod kožešinou. Vstal a přikročil blíž.

Ani jsem se nepohnul a zavřel jsem oči.

Odhrnul kožešinu a já ucítil zápach vína. Naklonil se nade mě. Po čele mi stékaly krůpěje potu. Neodvážil jsem se pohnout ani víčky.

Ale stál nade mnou a pozoroval mě. Nebyl chůvou, a proto mi ne-
utřel z čela pot.

Ale já cítil pach jeho potu. Ostrý a zvláštní, jako málokdy předtím. Později, přemýšleje o tom, jsem pochopil, že také kněz Jan se potil hrůzou.

Lidé posedlí odvahou a ti, kteří podléhají šílenství strachu, mají cosi společného. Bojíme se každý a čas od času dovedeme být odvážní. Dejme tomu, že jen čas od času. Strach nás provází důvěrněji.

To společné je zbrklkost a neuváženost činů. Náhlé pomatení mysli těch i oněch.

Vím, že se kněz Jan potil hrůzou. Tenkrát jsem to snad jen tušil. Cítil. Přecházelo to z něho na mne. Jsou lidé divocí touhou po moci, po ženách, po okázalosti, poctách, lidé posedlí knihami nebo hvězdami, posedlí slovem a myšlenkami, posedlí šaškováním, koňmi, jídlem, posedlí vírou, chudobou, samotou. Mnich či kněz Jan byl, vrátím-li se k nezřetelným vjemům dětské mysli, posedlý právě strachem. Jinak si neumím vysvětlit jeho čin a smysl toho činu.

Strach je také vášeň. Vášeň je nevidomá a bezhraničná.

Přestože byla horká noc, zabalil mne do kožešiny. Cítil jsem, jak se mu chvějí ruce, a kdykoliv se jimi dotkl mých rukou, krku, tváře, zamrazil mne vlhký chlad jeho potu.

Vzal mne do náruče.

Nebyl silák, ale měl šlachovité ruce a kostnaté tělo. Snažil se jít tiše, přesto jeho bosé nohy pleskaly na kameni schodů a jeho dech se mi zdál příliš hlučný. Co chvíli tiše, varovně sykl, jako by mne vyzýval, abych mlčel. Ale já byl polekaný, tichý a vůbec mě nenapadlo, že bych měl promluvit. Neumím si vysvětlit, proč jsem se na nic nezeptal. Koneckonců ani teď nekladu otázky rád. Líp je dívat se, pozorovat, mlčet, přemýšlet a pak říci několik slov. S vážnou tváří jistoty. Líp pro mě, neboť je mi cizí způsob zakrývat tlacháním pravý stav duše, skutečný proud myšlenek.

Nádvoří bylo temné.

Ze stájí zarachotil řetěz a jakýsi kůň netrpělivě přešlápl. Při zdech bylo ještě temněji. Dvě stráže na hradbách se minuly a proti obloze bylo vidět jejich stíny.

Postavil mne na zem. Hlína a prach byly dosud teplé a hřály mi chodidla. Dal mi vlhkou dlaň na ústa, aby znovu naznačil, že mám být docela potichu.

Bylo to zbytečné. Pozoroval jsem stíny na hradební zdi. Minuly se. Odháněly komáry a bylo to směšné. Prkna vrzala pod kroky stínů.

Žáby v mokřinách skřehotaly hlasitě, blahobytně a spokojeně. Patrně se jim zdálo, že vládnou zemi. Totéž se možná zdálo měsící. Stál

už nad obzorem, z nádvoří neviditelný, na kamenech věže bylo vidět jeho načervenalé, bledě krvavé světlo. Hvězdy se nezřetelně mihotaly. To asi jak z bažin, řeky a zarostlých slepých ramen i z luk stoupala řídká mlha.

Kněz Jan mne zasunul do výklenku u zadní branky. Stisknutím ramene mi naznačil, abych zůstal na místě. Napadlo mě, že mi snad chce ukázat ukořistěné a zazděné bohatství, jehož se mám stát dědicem, a představoval jsem si, jak tápeme po vlhkých schodech do podzemí hradu, stojíme před stěnou, na níž si hraje se stíny vyčnívajících kamenů blikavá hornická lampička, kterou Jan s oblibou užíval; a viděl jsem, jak Janova kostnatá ruka ukazuje na zdi místo, obrys práce těch neznámých mužů, kteří už nikdy nepromluví.

Napadlo mne také, že toto neprožívám, ale sním o tom.

Míval jsem mnoho barevných snů.

Jezdil jsem v nich na koni mezi olšemi. A často s jakýmsi podivem zjišťoval, že kůň pode mnou není. Pohyboval jsem se samovolně vzduchem, s mírnou úzkostí, ale zároveň zvláště lehký a blažený. Někdy jsem pocítil cosi jako závrať z té nezvyklé hybnosti a lehkosti. Závrať sice příjemnou, ale bohužel, probouzela mě. Ale ihned jsem dál s chutí usínal, aby sen pokračoval, a bylo tomu vskutku tak, dělo se to, sen, krátce přerušovaný, trval dál.

Míval jsem mnoho snů.

Barevných.

Ale nezdálo se mi o lidech. I ve spánku jsem byl sám.

Zdávalo se mi o zvířatech, často velmi podivných, někdy i s lidskými hlavami, o koních, kteří mají v lopatkách zarostlé lidské ruce, o černých nosatých myších, jež si se mnou hrály. O zlatých rybách shlukujících se nad hnědým či žlutým dnem řeky. O bledě modrých havranech na bílém sněhu. O vranách jdoucích v seřazeném šiku za zajícem, bílým zajícem s černou hlavou, jako by měl helmici, o vranách jdoucích a ponuře zpívajících.

Mnoho snů, vzpomínám-li, prošlo mou myslí.

Nevím, jestli byly k něčemu dobré. Ale měl jsem je rád. Připadalo mi, že jsou vyprávěním kohosi neznámého. Příběhy určenými jen

pro mě. O Bohu jsem neslyšel mnoho vyprávět. Spíš jen pře o něm a o jeho zákonech.

Vypráví-li však sny Bůh, jsem ochoten věřit, že je v podstatě dobrý.

V posledních letech mám málo snů. Někdy ráno před probuzením. Je v nich mnoho lidí, nezřetelných dějů, ruchu; mrskají se v nich nohy oběšenců a kutálejí uťaté hlavy. Probouzím se úzkostí a neusínám. Dýchám zhluboka, abych zahnal tíseň a zmírnil tlak pod hrdlem, abych přivolal spánek. Hluboký, raději bezesný. Obvyčně se nedočkám. Pokouším se o jakousi modlitbu, jak mi jednou poradil Rokycana. Marně. Bývá ráno a svítá.

Jsou-li sny dílem Božím, pak jsem snad hříšníkem. Nebo je mi tu ukazována nějaká zvláštní cesta, dávány rady a pokyny, kterým však nerozumím. Ptal jsem se na to jednou mistra Rokycany. Odpověděl moudře, přesně podle své náтуры: jde o dílo Boha i ďábla. Vykupitele i pokušitele.

Řeč hodná svého mistra a kazatele. Jde o tajemství Božské prozřetelnosti, o vnuknutí, předzvěsti a varování. Smysl však bývá skryt lidskému rozumu a vnímání, jen někdy může božská prozřetelnost napovědět snícímu nějakým zvláštním způsobem, pokynem, jaký účel a výzva je ve snu skryta.

Snad to někdy Bůh opravdu udělá.

Pro mne to zatím neučinil. Nebo nejsem dost pozorný a vnímavý ke znamením prozřetelnosti.

Chtěl bych mít sny, osamělé sny svého dětství, pohybovat se lehce v barevném světě. Je to směšné, ale pochopitelné, neboť se pohybuju po této zemi jako každý malý tlustý člověk, zavalitě a těžce.

Kněz Jan kráčel rychle přes nádvoří, při tom jako by vrávorál, jeho plandavá kutna vlála a svíjela se. Vypadalo to, že jde pouze prázdná kutna, že jen kutna s nastrčenou hlavičkou spěchá nádvořím.

Klapnutí branky stáje zaznělo hlasitě. Jan se schoulil u zárubně a strnul. Zmizel. Splynul se zdí, ale jeho hlavu bylo vidět. Podobala se šišatému, špinavému talíři stojícímu na neviditelné polici.

Hlídky se potkaly na nejvzdálenější straně zdi a nyní se vrzání prken blížilo zpátky. Muž, který šel nade mnou, mrzutě bručel. Pleskal si dlaní po krku.

Také mně se zahryzl komár do tváře. Stiskl jsem ho mezi prsty.
Špinavý talíř na zarábni zmizel.

Když se kroky hlídek opět vzdalovaly, kněz Jan se objevil a vlekl za sebou koně, jenž neohrabaně našlapoval ohromnými kopyty. Zchromlý kůň. Neobratné zvíře.

Živočich z mých snů.

Zachvěl jsem se. Snad mne zastudila do zpocených zad kamenná zeď, o níž jsem se opíral.

Kůň nebyl zmrzačený. Jen měl kopyta obalená slámou a hadry.

Šel odevzdaně se sklopenou hlavou, možná ještě v polospánku, našlapoval široce zmaten vlastní chůzí.

Kněz či mnich bývá mizerný jezdec. Jan nebyl výjimkou, vybral proto klidné, trpělivé a nevzrušivé zvíře.

Bál se, že nezvládne mladou a bujnou klisnu. Bál se jistě právem, nicméně jeho výběr, rovněž určený strachem, byl mu vlastně rozsudkem smrti. Nebo něčím, co ho k tomuto rozsudku přiblížilo na vzdálenost natažené paže.

Pochopil jsem, že spolu někam pojedeme. Věděl jsem, že náš odjezd souvisí s rozhovorem, jehož část jsem večer vyslechl, ale nebylo mi zřejmé, o jakou jízdu půjde a kam vlastně.

Té chvíle mě nenapadlo, že by to mohl být útěk.

Vyčkal, až se stráže octly na vzdáleném konci hradeb. Otevřel branku a veda jednou rukou koně a druhou mě, vykročil z hradu. Za brankou bylo houští. Vysoké lísky. Zůstali jsme stát skryti pod listím keřů. Vrzání ochozu pod kroky stráží sem téměř nedoléhalo.

Stáli jsme příliš těsně u zdi, než abychom mohli stráže vidět.

Malá louka před námi byla teď, v noci, podivně našedlá. Slepé rameno řeky se matně lesklo.

Kněz Jan pohyboval rty, jako by se tiše modlil. Myslím ale, že spíš počítal kroky stráží.

Sehnul se ke mně, s obtížemi mne zvedl a vysadil do sedla. Nebylo to poprvé, co jsem seděl na koni, samozřejmě. Ale nemíval jsem to rád. Zdálo se mi, že jsem příliš vysoko nad zemí. Bál jsem se jak výšky, tak pádu.